

Slovnica slovenskega jezika je učbenik, ki omogoča obvladati tujcu nekatere značilnosti slovenskega jezika, ne spozna ga pa z njim izčrpno in ne pokaže mu ga kot za-

nimiv in razgiban slovenski jezik z bogato kulturno dediščino in socialno razvejano-
nostjo.

Milica Cvetek-Russi
Univerza v Trstu

NOV ZVEZEK KRATKE LITERARNE ENCIKLOPEDIJE

V sedmem zvezku Kratke literarne enciklopedije, ki je izšel z letnico 1972 v Moskvi, je naši literaturi posvečenih samo pet krajših sestavkov, eden med njimi pa pravzaprav obravnava slovenske avtorje samo v zvezi s predstavniki drugih jugoslovanskih literatur.

Pod geslom »literatura odpora« so slovenski avtorji (Kajuh, Bor, Župančič, Klopčič, Jarc, Gruden) pravzaprav samo omenjeni. Avtorica N. B. Jakovleva v nekaj zelo splošnih stavkih omenja posamezne literarne zvrsti in najvidnejše avtorje iz tistega obdobja, navaja številko 9.500 publikacij iz obdobja NOB, omenja pa tudi najbolj prevajane sovjetske avtorje. Velja omeniti tudi to, da se avtorica v svojem sestavku opira samo na sovjetske vire in da med publikacijami ne navaja niti ene, ki bi izšla pri nas.

Tri sestavke — o Josipu Stritarju, Janezu Trdini in Primožu Trubarju je prispevala M. I. Ryžova. Pri Josipu Stritarju najdemo poleg osnovnih biografskih podatkov in njegovega uredniškega dela naštetu tudi vsa najvažnejša dela, prav pa bi bilo, če

bi avtorica omenila vsaj še njegovo študijo o Prešernu. Nerazumljivo pa je, zakaj je naslov Gospod Mirodolski preveden s »Svjaščnik Mirodolskij«. — Podrobne biografske podatke najdemo tudi pri Janezu Trdini, naštetu pa so tudi vsa najpomembnejša dela. Najboljši sestavek je M. I. Ryžova napisala o Primožu Trubarju. Kljub kratkosti je sporočilo dovolj pregledno, obenem pa je to edini prispevek z malo podrobnejšim navajanjem del in virov.

Druga poznavalka slovenske literature — E. I. Rjabova — je za ta zvezek napisala o F. S. Finžgarju sestavek, ki ga odlikuje obširno navajanje biografskih in bibliografskih podatkov in dobro poznavanje literature o njem.

Morda samo še to: slovenska literatura je zaradi velike razgledanosti avtorjev, ki pišejo o njej, v tej enciklopediji dobro zastopana, kljub temu pa bi spisek obravnavanih avtorjev lahko vsaj malo razširili in v zvezek vključili še nekaj imen, kot npr. Tavčar, Udovič in še kdo.

Alenka Logar-Pleško
Filozofska fakulteta v Ljubljani

NEKAJ MISLI OB SODOBNI ORGANIZACIJI POUKA KNJIŽEVNOSTI

Pouk književnosti zahteva danes nove metode; ne zato, ker bi hoteli učiti drugače, ampak zato, ker se je spremenilo življenje, predvsem odnosi med ljudmi. Ti so bolj neposredni in enakopravni in kot taki vplivajo tudi na odnose med učencem in učiteljem. Učenec ni več samo objekt, ki posluša našo razlago, temveč soustvarjalec v učnem procesu.

Interpretacijska metoda pri pouku književnosti daje veliko možnosti za uveljavljanje učenčevih ustvarjalnih sposobnosti. Dr. Dragutin Rosandič je v reviji Vzgoja in izobraževanje¹ nanizal precej primerov, ki kažejo, kako naj se lotimo sodobnega pouka književnosti v srednji šoli. Osnovna šola se je že močno približala novi metodi,

zato je logično, da srednja šola njeno delo izpopolni. Kakšna je interpretacijska metoda? Interpretacija umetniškega dela se deli v glavnem na:

- fazo doživljanja umetnine in
- fazo spoznavanje umetnine.

V prvi fazi je treba učence pripraviti za sprejem umetniškega dela; po branju sledi emocionalna pavza. V drugi fazi postavljamo učencem vprašanja, ki razvijajo vse njihove intelektualne sposobnosti (sposobnost opazovanja, logičnega sklepanja, kri-

¹ Dr. Dragutin Rosandič, Sodobna organizacija pouka književnosti v srednji šoli, Vzgoja in izobraževanje, Ljubljana 1972, št. 8.

tičnega mišljenja, predstavljanja, etičnega in estetskega vrednotenja), prav tako pa moramo z vprašanji sprostiti učenčevo čustveno napetost. Učence navadimo delati s knjigo, saj lahko razne podatke sami poiščejo v leksikonih, literarnozgodovinskih učbenikih, slovarjih, na zemljevidih itd. Oblike pouka se spreminjajo, lepo priložnost imamo za skupinski pouk, zlasti pri obravnavi epskega dela. Z odgovori učencev na listkih ali na ustna vprašanja pouk individualiziramo. Odgovori učencev so nam tudi kažipot do njih samih. Ugotovimo, kakšna je njihova življenjska zrelost in tako laže najdemo zanje primerne naloge.

Pri sodobnem pouku književnosti je zelo pomembna povratna informacija, ki učence čustveno in miselno spodbuja. Pri analizi Prešernovega soneta *Življenje ječa* so učence 2. letnika PTŠ na vprašanji *KAJ JE ŽIVLJENJE, KAJ JE SMRT* odgovorile zrelo in v lepši jezikovni obliki, kot je bilo pričakovati.

Primeri: *Življenje je borba* (večkrat). *Življenje je sreča* (večkrat). *Življenje je zame pot, polna zaprek*. *Človek jih le s trdno voljo premaga, včasih pa kljub trdni volji klone in ne more naprej*. — *Življenje je svoboda*. — *Življenje je zame polno preprek, katerih se brez dobre volje ne da premagati*. *Te imam pa jaz zelo malo, zato me skrbi, kako bo*. — *Večna borba z ljudmi in s samim seboj za obstoj*. — *Življenje je dolga črta, ki teče iz dneva v dan, dokler je ne ustavi smrt*. — *Življenje je zame včasih nekaj lepega, vendar bi v določenih žalostnih trenutkih raje videla, da me ne bi bilo*. — *Življenje je reka, ki teče*

v neskončnost. Spremljajo jo nevihte in sonce. — *Življenje je pot, na kateri se vsi srečujemo*. — *Življenje je doživetje srečnih in žalostnih dogodkov*.

Smrt je izguba, bolečina. — *Smrt je konec trpljenja*. — *Smrt je za vsakega človeka najbolj usoden trenutek*. — *Smrt je zame nekaj, kar si ne morem predstavljati*. — *Nisem preiščevala*. — *Smrt je zame nekaj strašnega, vendar bomo morali vsi umreti*. — *Smrt je konec radosti*. — *Smrt je nekaj žalostnega (večkrat)*. — *Smrt je izguba bližnjega*. — *Smrt je delo narave, brez nje tudi ne bi bilo življenja*.

Povratna informacija je sledila takoj. Po branju teksta je nastala čustveno nabita tišina, ki je sama od sebe terjala emocionalno pavzo in obenem dokazovala, da so učence pesem razumele.

Ni jim bilo več težko ugotoviti Prešernove življenjske stiske in lepoto njegove izpovedi, kar je bilo pri stari metodi precej trd oreh.

Sodobna organizacija pouka književnosti je vsekakor boljša, izziva pa tudi nekaj vprašanj: *Kako obravnavati različne besedne umetnine? Kako ocenjevati znanje učencev? Kje najti čas za temeljito pripravo, ki jo sodobna organizacija pouka književnosti zahteva? Kako organizirati zaključne izpite, če upoštevamo sedanje učne načrte?*

Nova metoda spreminja namreč vse faze učnega procesa.

Urška Snedic
Poklicna tekstilna šola
Tekstilni center Kranj

JUGOSLOVANSKI SEMINARJI ZA TUJE SLAVISTE

V Jugoslaviji organiziramo vsako leto kar pet slavističnih seminarjev, ki se jih vsakokrat udeleži več ko 400 tujih slavistov; med njimi so ugledni znanstveniki, univerzitetni profesorji in učitelji, lektorji za slovenščino in druge jugoslovanske jezike na tujih univerzah, srednješolski profesorji, prevajalci in študentje.

Nekaj skupnega imata med temi seminarji slovenski in makedonski. Oba trajata 14 dni, posvečena pa sta problemom slovenske oz. makedonske etnične skupnosti. Slovenski seminar (vsako leto ga organizira Oddelek za slovanske jezike in književnosti Filozofske fakultete v Ljubljani, finan-

cirajo pa RIS, Znanstveno raziskovalna ter kulturna skupnost SRS; njegovo vodstvo se menja; letošnjega, devetega, ki je bil od 2. do 14. julija, je vodil doc. dr. Matjaž Kmecl) je po svoji zgradbi tridelen — posvečen je problemom slovenskega jezika, literature in kulture, ki jih udeleženci spoznavajo na posebnih predavanjih (po dve vsak dan) in lektoratih (lektorati slovenskega knjižnega jezika so prilagojeni znanju udeležencev in so obvezni, fakultativna pa sta lektorata iz zgodovine slovenskega knjižnega jezika in dialektologije).

Letošnji slovenski seminar, ki se ga je udeležilo 125 slavistov iz 18 držav (te šte-